N°. 186. 1836

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws-Blad.

Zaturdag 6 Augustus.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (4 *Augustus*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Belg. 101¼; O. Metall. 103¾; Sp. Ardoin 35¾, ⅛, 36, 35¾, 36; Pass. 12; Differd. 13; Nap. sept. 94⅝; B. Tavolière 63¾; Sicil. 93⅝; Rom. L. 102⅛ [illegible] 100; Braz. 87¼.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den Augustus.

De Koning, de Koningin en Mme *Adelaïde* hebben gisteren in den namiddag de Tuilerien verlaten om op Neuilly te verblijven. Op het oogenblik dat 's Konings rijtuig aan de Champs Elysées was gekomen, werd het door de menigte omringd, die den vorst alsnu met een levendig gejuich begroette, waarover deze zeer getroffen scheen.

— De generaal *Gourgaud* is naar de zijde van Straatsburg vertrokken om Z. M. den Koning van Napels te gemoet te gaan.

— De zaak der geheime kruidfabriek is voor de correctionele regtbank van policie gebragt; 30 beklaagden zaten op de bank der beschuldigden met hunne verdedigers bij hen; een groot aantal getuigen werden gehoord, wier verklaringen evenwel de zaak geen meer gewigt bijzetteden.

— Vorst *Talleyrand* en de hertogin van *Dino* zijn heden morgen naar het kasteel van Valencay vertrokken.

— De berigten uit Madrid gaan tot den 26sten. In de *Gazette* van dien dag wordt een artikel gevonden, dat tot logenstraffing strekken moet van de geruchten die er wegens eene schikking tusschen het gouvernement der koningin en don *Carlos* geloopen hebben, en welke tot tekst van een artikel in de *Quotidienne* hadden gestrekt, hetwelk door de Madridsche bladen [illegible] *Nationaal* was overgenomen. De *Gazette* beweert [illegible] dat er nimmer eene schikking tusschen beide partijen plaats hebben zal, ten zij de pretendent van al zijne regten afstand deed. Dat intusschen zulk eene verzekering in de tegenwoordige oogenblikken weinig invloed zal hebben ter geruststelling der gemoederen, gevoelt ieder.

In de bijzondere berigten uit de hoofdstad, insgelijks van den 26sten, leest men het volgende:

De ontzagwekkende houding der nationale garde heeft eene nieuwe poging tot opstand doen mislukken; gisteren na den afloop van het stierengevecht en bij het defileren der nationale garde, deden een aantal blijkbaar daar ter plaatse geposteerde lieden, den kreet van leve de vrijheid! dood aan het ministerie! hooren. Onder de borgergelederen ging geen enkele kreet van medeinstemming op, en de onruststokers bij deze gewapende magt geen bijval vindende, verdwenen onder de menigte. De rust werd geen oogenblik gestoord, maar in den afgeloopen nacht heeft men even als den vorigen, bloedige vechtpartijen te betreuren gehad tusschen soldaten van de nationale garde en de bijna geheel karlistisch gezinde bevolking der lagere stads wijken, welke ten gevolge hadden dat niet minder dan een vijf-en-twintigtal personen gekwetst werden. Men hoopte intusschen dat dergelijke tooneelen zich niet meer herhalen zouden en rekende men vooral op den goeden geest van het garnizoen der hoofdstad. De crisis zoude intusschen veel gevaarlijker worden, wanneer de bevolking van de voorname provinciale steden eene meerdere strekking tot den opstand aan den dag legden.

Het ministerie gaf zich steeds veel moeite, om zich van de keuze zijner kandidaten voor de kamer der procuradores te verzekeren. In sommige plaatsen, als te Caceres, te Cadix en Ciudad Real, scheen de gematigde partij de overhand te zullen behouden. In Katalonie hing alles van den grooten invloed van *Mina* af.

Zoo men verzekerde drong het ministerie ten ernstigste bij het fransch kabinet op de vervulling der door hetzelve gegeven belofte aan, van namelijk eene meerdere sterkte te geven aan het kader van het vreemd legioen.

Omtrent de operatien der onderscheidene korpsen of benden deelt de *Gazette* een algemeen overzigt mede. Volgens een rapport van den generaal en chef *Cordova* van den 26sten, hadden *Cabrera* en *Serrador* zich naar de vlakte van Castellon begeven, waar de generaal *Breton* en de brigadier *Grasel* tegen hen zouden ageren. *Quilez*, door den brigadier *Narvaez* gevolgd, was op Villazluengo getrokken, en van daar over Tronchon naar Isteruella teruggekeerd, waar hij zich met *Forcadele* vereenigd had. De generaal *Warleta* moest zich met *Villacampa* in verbinding stellen, om het oog op *Quilez* te houden.

De brigade *Narvaez* moet te Teruel stelling nemen en de brigadier *Rute* op Guadalaxara trekken, ten einde gezamenlijk de grenzen van Arragon en Nieuw Kastilie aan die zijde te dekken.

Den 21sten Julij hadden de karlisten Santiago verlaten en den weg naar Corunna en Betanzos ingeslagen. De kapitein-generaal had eene beweging naar Sobrado en Jrago gemaakt, welke plaats des morgens door *Espartero* bezet werd.

Van de insluiting van *Gomez* waarvan het *Journal de Paris* de verzekering gaf, schijnt het nog verre af te zijn; hetzelfde blad immers meldt thans, dat twee engelsche en een spaansch bataillon, op drie stoombooten, van Saint Sebastiaan naar Santander vertrokken, waren om zich met *Iriarte* te vereenigen, *Gomez* tegen te houden (arrêter), en *Espartero* tijd te geven om hem in te halen. Het is intusschen blijkbaar, dat men niet naar Santander, maar naar Vigo of naar de Corunna troepen zenden moest, om *Gomez* op zijn togt tegen te houden; zulks ware zelfs zeer doelmatig geweest, daar *Manso*, die met *Espartero* in den beginne *Gomez* achterna trok, verpligt geweest is van zijne vervolging af te zien, om den inval van *Garcia* in Kastilien tegen te gaan.

— Ter beurze waren heden genoteerd: 5 pCt. 108,95; 3 pCt. 80,30; Nap. renten 100,35; Spanj Ardoin 35⅝; Peruan. 10½; Rom. L. 103⅛.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 5den Augustus.

HH. MM. de Koning en Koningin zijn den 2den dezer, van het lustslot te Soestdijk naar het Loo teruggekeerd.

— Te 's Hage is eergisteren middag, ter gelegenheid van den verjaardag van Z. M. den Koning van Pruissen, diner geweest bij HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden en des avonds thé dansant, waarbij HH. KK. HH. de Prins en Prinses *Albert* van Pruissen, de diplomatie en andere aanzienlijke personen tegenwoordig waren.

— Op de gebruikelijke wijze wordt heden alhier, met het uitsteken van vlaggen en het houden eener groote parade van het garnizoen, de 8ste verjaardag gevierd der Prinses *Wilhelmina*, dochter van HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden.

— Dezer dagen zijn de ambtenaren, die van het ministerie van eenen procureur gebruik moeten maken, bij onteigeningen of bij het in beslag nemen van roerende of onroerende goederen, indachtig gemaakt, dat het salaris van eenen advokaat niet in rekening kan worden gebragt, aangezien het bezigen van advokaten niet te pas komt.

— Naar men verneemt, is buiten gevolg gesteld de vordering van het regt van overgang wegens oude erfpachten, op grond, dat ofschoon in het algemeen de oude erfpachten, als onroerende zaken, onder de onroerende goederen behooren gerangschikt te worden, het evenwel is voorgekomen, dat de vordering van dit regt, wegens de bedoelde erfpachten, in regten niet schijnt te kunnen worden volgehouden.

— Dezer dagen is de heer *Stift*, geheim-referendaris van Z. M. voor de Luxemburgsche zaken, uit 's Gravenhage naar Frankfort vertrokken. Waarschijnlijk staat zijne reis in verband met de oplossing van het Luxemburgsche vraagstuk, hetwelk tegenwoordig bij de duitsche bondsvergadering een onderwerp van beraadslaging en overweging moet uitmaken.

— Uit de Helder wordt onder dagteekening van den 1sten Augustus gemeld:

„Het ter reede van Texel liggende exercitie-smaldeel ontbonden en het daarover door den schout-bij-nacht *Ziervogel* gevoerde bevel opgeheven zijnde, heeft dezelve heden morgen ten 9 ure, onder het lossen van salvo's uit het geschut, het bevel nedergelegd en de reede verlaten."

— Gisteren is te 's Gravenhage in den ouderdom van 56 jaren overleden, de heer Mr. *Carel Asser*, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, referendaris van de eerste klasse bij den raad van State, waarnemende het secretariaat van het departement van justitie, lid en secretaris der commissie van redactie der nationale wetgeving, president der hoofd-commissie tot de zaken der Israëlieten, lid van verschillende geleerde genootschappen, enz. Hij was een man, die uitgebreide kundigheden, vooral ook in de regtsgeleerde wetenschappen bezat, en in de bovengemelde betrekkingen zijnen Koning en zijn Vaderland jaren lang met voorbeeldige trouw en ijver heeft gediend. Inzonderheid is hij met onbezweken ijver aan de zamenstelling der nieuwe Nederlandsche wetboeken werkzaam geweest. Bij allen, die hem van nabij kenden, werd hij, ook wegens zijn karakter, op hoogen prijs gesteld, en zijne geloofsgenooten zullen niet ligt vergeten, welk eene groote verpligting zij in onderscheidene opzigten aan hem hebben.

— Gisteren is te Amsterdam gehouden de algemeene kerkelijke vergadering der Herstelde Evangelische Luthersche Kerk, zijnde

de *eerste* na de vaststelling van het algemeen reglement op het bestuur van dat genootschap.

Zijne Exc. de baron *van Pallandt van Keppel*, minister van Staat, belast met de generale directie voor de zaken der hervormde kerk, enz., door omstandigheden verhinderd zijnde de vergadering te openen, is zulks geschied door den heer secretaris en adviseur *Jansen*.

— Neven het eiland Texel is het Eijerland gelegen, welk gedeelte, als aangespoeld grond, voorheen onbewoond was. Thans deelt men het volgende berigt van daar mede, waaruit blijkt, dat die streek thans bebouwd is en meer en meer bevolkt wordt:

» Het geheele eiland is thans bedijkt en bewoonbaar gemaakt. Vóór twee jaren was op 20,000 morgen land slechts één huis te vinden; thans vond ik op 7000 bunders (zoo men mij verhaalde, door vier eigenaars voor 70,000 guldens gekocht), een vijftigtal burgerhuizen. Men heeft in den tijd van 8 maanden er een dijk gemaakt van 2½ uren lang, waaraan 1400 man gewerkt hebben, langs welken dijk ook eene gracht is gegraven. Men zal nu een kanaal graven, hetwelk met het Oudeschild, op Texel, in gemeenschap zal worden gesteld. Twee sluizen zijn er voltooid, die er noodzakelijk waren. Bij het zoogenaamde Eijerhuis zijn thans gebouwd eene kazerne van 50 el in het vierkant, een stal van 100 paarden, eene smederij, eene bakkerij, een zandhuis, eenige keeten, eene herberg, winkels, vele burgerhuisjes, enz. Men zal nu eene gereformeerde en eene roomsche kerk bouwen, waardoor er eene belangrijke gemeente tot stand zal gebragt zijn. De landerijen vond ik wel bebouwd; 120 paarden werden voor den landarbeid gebruikt; de granen stonden goed. — De schapenteelt wordt er begunstigd: ik vond er 2500 schapen. De bedrijvigheid was er algemeen en de welvaart opmerkzaam. — Welligt zal het met het Eijerland gaan als met het Nieuwe Diep. Vóór een 20 jaren stond aldaar één oud huis en thans vindt men er eene stad van meer dan 600 huizen. De Helder was voorheen een half uur van het Nieuwe Diep verwijderd en op dezen afstand was geen huis te vinden; thans grenst het aan elkander door nieuw gebouwde huizen."

— Volgens de laatst ontvangen Javasche couranten, zijn er in Neêrlands Indie overleden: den 12den October, in het bivouac Loubessi-Kepping, op Sumatra's noord-westkust, aan zijne bekomene wonde, de 2de luitenant van het algemeen depôt *von Schude*; den 18 December op het fort *de Kock*, *Lambertus Becker*, 2de luitenant bij 1ste bat. infanterie, liggende ter westkust van Sumatra; en den 17den December, in het bivouac Loewas-Kepping, op Sumatras noord westkust, de 2de luitenant bij het personeel der artillerie *Palm*.

Nog blijkt uit de couranten dat, in 1835, op Java, aan gouden en zilveren muntspecien voor het navolgende beloop is in- en uitgevoerd, als:

Ingevoerd: van Amerika *f* 1,682,049,15, Manilla *f* 245,835,20, Frankrijk *f* 160,650, Padang *f* 56,100, Nederland *nihil*; alle andere plaatsen *f* 230,458,60, te zamen *f* 2,375,090,55.

Uitgevoerd: naar Nederland *f* 59,228,94, Rioun *f* 115,459,42, Singapoere *f* 40,557,05, Padang *f* 57,220, China *f* 24,688,37, alle andere plaatsen *f* 95,218,92; te zamen *f* 392,172,70; zoodat er meer in- dan uitgevoerd is, *f* 1,982,918,25.

Eergisteren heeft vorst *Leopold*, van de beide jonge Prinsen van Saxen-Coburg vergezeld, het garnizoen van Brussel, bestaande uit het 1ste regiment jagers te voet, het 6de van linie en het 2de jagers te paard, buiten de stad voor zich laten defileren en groote manoeuvres doen verrigten.

— Te Brussel wordt thans aan de oprigting eener school voor graveerkunst gedacht. Door een der bladen werd voor eenige dagen gemeld, dat de heer *Dewasme Pletinckx* tot bestuurder dier school zou worden benoemd; thans melden dezelve dat de ook hier te lande welbekende boekverkooper *Th. Lejeune*, naar die betrekking staat.

— Te Brussel worden thans een groot aantal zoogenaamde wagens, char-à-bancs, diligences en berlines vervaardigd, die, voor russische rekening besteld, in den loop dezer maand moeten gereed zijn en naar Petersburg worden verzonden.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 2den Augustus.

Den 15den ll. is te Petersburg een feest gevierd, hoedanig sedert 115 jaren geen plaats heeft gehad. De boot, namelijk, die vroeger in Engeland gemaakt, doch later door den Hollandschen scheepstimmerman *Brand* voor *Peter den groote* hersteld en verbeterd werd, en welke bij dien Monarch het denkbeeld tot het oprigten eener Russische zeemagt heeft doen ontstaan, is, met groote plegtigheid, door en langs de ter reede van Kroonstadt liggende Russische vloot gevoerd, welke uit 26 linieschepen, 21 fregatten en 7 andere oorlogsvaartuigen bestond. De omvoering van deze boot, welke onder den naam van *Grootvader der Russische vloot* bekend staat, werd door Hunne Majesteiten, den Keizer en de Keizerin, door de overige leden van het keizerlijke geslacht, door de voornaamste ambtenaren, en door de gezanten van Oostenrijk, Engeland en Frankrijk bijgewoond, welke laatsten daardoor in de gelegenheid waren, om met eigene oogen te aanschouwen, welke verbazende vorderingen de Russische zeemagt, vooral onder de regering van den tegenwoordigen Keizer, zoo in aantal van schepen als in grondige kennis, gemaakt heeft.

— Te Koblentz kwamen den 29sten ll., voor het eerst van dit jaar, twee schepen met emigranten aan, naar Amerika uitwijkende. Het waren Wurtembergers, uit den omtrek van Stuttgart, 60 in getal, die zich in den staat Ohio willen nederzetten.

— Te Weenen vleit men zich met een bezoek van Koning *Otto* van Griekenland, tegen den 4den of 5den dezer maand.

— Omtrent de thans in het noorden van Italie heerschende cholera, wordt van de grenzen van Italie van den 24sten julij geschreven, dat dezelve, na den geheelen winter door min of meer in Venetie te hebben geheerscht, zich in het voorjaar en vooral in den zomer van lieverlede in de meeste steden van Lombardije begon te ontwikkelen, en zich ook in Italiaansch Tirol vertoonde. Het hevigste woedde de ziekte in de provincie Brescia en Friaul. Ofschoon hoog gelegen en regelmatig gebouwd, scheen zij de stad Brescia bijzonder tot hare zetelplaats te hebben verkozen; van 36,000 inwoners stierven er binnen zes weken tijds over de 2,000, en nog was het aantal dagelijksche slagtoffers groot, schoon ten minste 12,000 personen uitgeweken waren. In Udine was de ziekte thans aan het afnemen; te Verona, Vicenza en in vele andere plaatsen heerschte dezelve nog; te Milaan had zij zich pas vertoond, Mantua was tot heden verschoond gebleven. De geneesheeren waren in Italie over de geneeswijze der ziekte het even oneens als in andere landen; men hield dezelve echter vrij algemeen voor contagieus, zonder nogtans den invloed van lucht en dampkring op de verbreiding der ziekte en de vatbaarheid van de personen voor dezelve, te loochenen.

— Uit Hongarije wordt gemeld, dat men uit alle oorden des rijks gunstige berigten omtrent den tegenwoordigen oogst ontving. Daarentegen hoorde men in vele districten zware klagten over menigvuldige branden, die ten deele aan kwaadwilligheid werden toegeschreven. — De voor Hongarije onberekenbare gevolgen van de stoombootvaart op den Donau; toonden zich reeds in haren geheelen omvang. Pesth, onder anderen, was vol vreemdelingen en werd door hare gunstige ligging en hare schoone haven dagelijks van meer gewigt. De voorgenomen spoorweg van Weenen naar Sjonije, van welke onderneming de baron Sina het hoofd is, scheen mindere zwarigheden te ontmoeten van de zijde van den adel en der stadsbesturen, dan dien welken de baron *Rothschild* van Weenen naar Bochnia voornemens was te doen aanleggen.

— Te Weenen waren den 27sten julij genoteerd: Metall. 105¼; 4 pCt. 99⅞; 3 pCt. 75⅛; Bankactien 1352½.

ENGELAND.

LONDEN, den 3den Augustus.

In de zitting van het Hoogerhuis van den 1sten Augustus is een voorstel van den minister lord *Lansdowne* doorgegaan, hetwelk de strekking heeft, om den Koning te verzoeken van voorbereidende maatregelen tot het aanleggen van ijzeren spoorwegen in Ierland te doen. De wet omtrent de betere verdeeling der inkomsten van de gevestigde Kerk in Engeland, is met geringe veranderingen door het Huis der Lords goedgekeurd, en zal den 3den Augustus voor de derde maal worden gelezen.

Gisteren is in het Lagerhuis met 82 tegen 46 stemmen een voorstel verworpen, strekkende, om den invloed van de gewijzigde wet nopens de armen in Engeland en Wales na te gaan.

Bij het Lagerhuis is den laten weder over den mislukten aanval der Engelschen op Fontarabie gehandeld, en hebben sommige leden wegens die nederlaag, de behandeling der Engelsche gevangenen door de karlisten enz., eenige vragen aan de ministers gedaan. Zij hebben geen ander antwoord ontvangen, dan dat de Koninklijke mariniers, die zich op het eskader van lord *John Hay* bevinden, niet naar Engeland zijn teruggeroepen, en dat geene manschappen van die mariniers in handen der karlisten zijn gevallen.

— Bij de steeds toenemende aanvragen, om ontslag uit het Britsch legioen, heeft de opperbevelhebber *Evans* eene dagorder uitgevaardigd, den 25 julij uit San Sebastian gedagteekend, waarin hij verklaart, dat de regering te Madrid het twijfelachtig beschouwt, of de tijd der verbindtenis van het legioen reeds verstreken was; doch dat ook, in dat geval, de Engelschen de zaak der grondwet niet moesten verlaten, daar men hunne diensten zeer wel op prijs stelde. Voorts doet de generaal geene beloften.

— Heden stonden de 3 pCt. gecons. 90¾; Nederl. 2½ pCt. 55¼; de 5 pCt. 103¼; Spanje 55⅝; Port. 47.

Meeningen over Frankrijk.

Men heeft de opmerking gemaakt, alsof Frankrijks bestuur van den weg wilde afwijken, dien het sedert 1830 bewandelde, en zich zelf verzaakte als oorsprong nemende uit de Julij-omwenteling, dewijl het, tijdens de viering der Julij-dagen, gemeend heeft zich te moeten bepalen, tot het uitschrijven der viering van de lijkdienst voor hen, die slagtoffers waren geworden ten vorigen jare van den Fieschi-aanslag. Omdat er geene lijkdienst was uitgeschreven voor de onsterfelijke helden, die de omwenteling met hun bloed en dood hadden gekocht en bezegeld, zoude het Bestuur afwijken van den ingeslagen weg. De verdediging van den genomen maatregel te dezen opzigte is juist niet zeer aannemelijk, even min als daarom juist het verwijt gegrond is, dat het Bestuur in Frankrijk deszelfs oorsprong verzaakt; maar dit is eene waarheid die er uit voortvloeit, dat het Bestuur meer en meer overtuigd wordt, dat de beginselen, welke de omwenteling hebben bewerkt, wel bijzonder geschikt zijn tot het maken van nieuwe omwentelingen en tot omverwerping van alle bestaande orde van zaken, maar geenszins geschikt om er een duurzaam maatschappelijk gebouw voor op te trekken. De partij der beweging kan, wanneer zij gebreideld wordt, nuttig zijn, om een bestuur steeds waakzaam te doen zijn op het behoorlijk gebruik maken van de aan hetzelve verstrekte magt, en zij is heilzaam in dit opzigt voor de vrijheden des volks; maar wanneer die partij der beweging niet betoomd wordt, dan is zij verderfelijk voor elken staat, hoe vrijzinnig ook ingerigt, omdat die partij der beweging in hare handelingen te werk gaat naar beginselen, die, niet dan in theorie schoon en voortreffelijk, ongeschikt zijn om naauwelijks toegepast te worden op eenige staatshuishouding ter wereld. Die partij der beweging verlangt de regtstreeksche tusschenkomst met de wapenen in de Spaansche zaken; dezelfde partij heeft die tusschenkomst ook in die van Polen verlangd, en roept luidkeels dat Polen is opgeofferd geworden, dat Spanje verscheurd wordt door kannibaalsche karlisten. Maar deze partij, zonder te letten op de gevolgen, zoude, weggesleept door een schijnbaar gevoel van sympathie, geheel het werelddeel in vlam zetten, om ten laatste geen beter of meer voldoender uitkomst teweeg gebragt te hebben, dan dat de zaken hersteld worden als op het oogenblik der tusschenkomst, maar met eene meer verarmde bevolking, met eene uitgeputte schatkist, om ten koste van stroomen bloeds zich naauwelijks zelve ongeschonden te kunnen terugtrekken, met de treurige en onvruchtbare voldoening, van uit sympathie eene hulpbetooning gemaakt te hebben, die noch gevraagd, noch gewild werd. Intusschen moet men het er voor houden, dat Frankrijks bestuur thans het waarachtig belang des lands raadpleegt, wanneer het weigert om openlijk tusschen beiden te komen in de Spaansche zaken, even als het zulks niet in de Poolsche heeft gedaan; en toch zou men moeten denken, dat de naburigheid van Spanje, de vorm van regering, die nu daar nog de overhand heeft, en de verpligtingen van het viervoudig verbond hetzelve moesten aansporen, om meer regtstreeks tusschen beide te komen dan het tot hiertoe gedaan heeft, door het zenden en versterken van het vreemde legioen. Maar meer dan dit schijnt bij Frankrijk in de schaal aan de andere zijde te leggen het behoud van den vrede, door de verstandhouding met de Europesche kabinetten in het Noorden en Oosten, en door het vasthouden van eenen zeer breekbaren vriendschapsband met Engeland, die om die vriendschap van Frankrijk hare belangen niet zal voorbij zien. Eene openlijke tusschenkomst in de Spaansche zaken is dus van de zijde der Fransche regering vooreerst niet te verwachten. Intusschen nemen de zaken der Spaansche koningin eene schrikbarende wending; sedert Villarreal zich heeft doen kennen als een waardige opvolger van Zumala Carreguy, heeft de koningin niet te rekenen op de voordeelen der krijgsbedrijven harer veldheeren, en de weifelachtige houding van Cordova, zijne raadselachtige gedragingen, zijn mondgesprek met den karlistischen opperbevelhebber, moeten geen vertrouwen doen stellen op den gelukkigen afloop van die krijgsoperatien, die bij de algemeen karlistisch gezinde bevolking ten platten lande, veel zullen moeten toebrengen tot het behoud of den val van het bewind der Spaansche koningin. — Maar het niet openlijk tusschenkomen van de Fransche regering is daarom geene verzaking van de beginselen, waaruit zij geboren werd. Het is niet wel doenlijk, dat eene regering, welke aan wanorde hare geboorte schuldig is, altijd daarom de wanorde moet voorstaan, of die moet bevorderlijk zijn bij anderen; neen, zij moet boven alles haar bestaan en daarbij hare betrekking tot de Europesche regeringen zich verzekeren; en dat gaat niet, met wanorde voor te staan, maar wel met die te weren. Bovendien de omkeering, waaruit de nieuwe Fransche dynastie voortsproot, was het noodzakelijk gevolg eener krenking der heiligste regten, welke door de dwaze regering van den laatsten koning uit den oudsten stam der Bourbons veroorzaakt was; en hetzij dan te regt of te onregt dat Lodewijk Philips zich van de kroon hebbe meester gemaakt of wel die hebbe aangenomen, hij heeft immer zorg te dragen, dat zijne regering waakzaam zij voor het ongeschonden houden van die volksvrijheden, waarom zoo bloedig gestreden werd, en voor welker bewaking hem kroon en scepter werd vertrouwd. — Daar intusschen alles als het ware met een schakel verbonden is, en alles aan elkander sluit, zoo is het daarom ligt te begrijpen, hoe of de reis der zonen van koning Lodewijk Philips werd voorbereid en aangenaam was voor eene jeugdige regering, die zich met het oude Europesche stelsel verzoenen moest; en het scheen alsof de toenadering der Oostelijke of Noordsche mogendheden zich niet liet wachten, toen men de heusche ontvangst van den vermoedelijken erfgenaam van den Franschen troon met zijnen broeder aan de hoven van Berlijn, Weenen en Turin vernam, en zelfs de Paus eene uitnoodiging toezond; maar sedert de euveldaad van Alibaud schijnt men zich wederom meer bedachtzaam te gedragen. De zoo zeer ter bruid verlangde schoone Aartshertogin Theresia (die, zoo het zich laat aanzien, nog niet veel neiging heeft, om haren jonkvrouwelijken stand vaarwel te zeggen; daar ook de koning van Napels niet veel hoop op gunstigen uitslag schijnt te hebben;) heeft evenmin neiging getoond om haar lot te verbinden aan den jeugdigen vorst, die als de erfopvolger van koning Lodewijk Philips genoemd wordt, als de Berlijner vorsten, die zoo men meende uitgenoodigd waren om het kamp van Compiègne met hunne tegenwoordigheid te vereeren, nu gelegenheid schijnen te hebben gehad, om van die uitnoodiging gebruik te maken. Men spreekt ook in Frankrijk van geen te sluiten huwelijk meer; en het kamp van Compiègne is afgeschreven. — Maar, die onbestemde handelingen der Berlijner- en Weener-kabinetten, moet Frankrijk naauwlettend maken op deszelfs gedragingen, en het behoedzaam doen omzien naar hetgeen het doet, het moet inzien dat het van belang voor den lande is, om vooraf en voor het vervolg de partijschappen te vernietigen, zoo veel zulks immer kan geschieden, althans dezelve onschadelijk te maken; en om voor te komen, dat de duurzaamheid der regering niet telkens in de waagschaal gesteld worde door aanslagen op het leven van hem die den scepter voert. De gelukkige afloop der Julij-feestdagen zijn waarschijnlijk grootelijks te danken aan het niet zonder ernstigen aanstoot van velen, zelfs van welgezinden, doorgedreven besluit der ministers, om aan die feesten eene aanmerkelijke wijziging te doen ondergaan. Wanneer de bevolking, die natuurlijk daardoor opgewonden is geworden, allengskens wat meer bedaard zal zijn, zullen de betooveringen der Julij-feesten verdwijnen, zoo als bij andere volken, evenzeer langzamerhand zijn afgeschaft en buiten gebruik gesteld zijn geworden de vieringen van overwinningen of het houden van herinnerings-feesten, die zeldzaam voordeel aanbrengen en veelal, zoo als de Julij-feestdagen, de verbittering gaande houden. Toen dezer dagen enkele burgers te Parijs hunne uniform van nationale garde hebben rondgedragen, zonder opgeroepen te zijn, is het wel waarschijnlijk niet voortgevloeid uit het beginsel van orde, en der bewaring en handhaving der orde, waartoe juist die nationale garde is opgerigt; integendeel zou het meer den schijn hebben als of zij, die alzoo zonden willen doen blijken van hun leedwezen, dat er geene wapenschouwing heeft plaats gehad, meer gelijk meer leed gevoelden over de rust die in de hoofdstad heerschte. Intusschen moet de regering zorg dragen, dat zij den geest des geheelen volks niet miskent, en hetzelve niet regeren wil in weerwil van hetzelve; want eene regering die het zedelijk en stoffelijk belang en den geest des volks veronachtzaamt of geweld aandoet, verliest vertrouwen en gezag, en bereidt of haren eigen val of eene ommekeering in den staat.

OVER HET VLUGSCHRIFT:

Iets over de Mobiele Schutterij,

DOOR *Suum Cuique.*

Er is voor de uitvoering geen moeijelijker wet geweest, dan de wet van April 1827 over de oprigting der Schutterijen. De wet zelve is niet dan verminkt en niet dan na hevigen tegenstand doorgegaan; de bewoners der Zuidelijke provincien, die tot 1828 geene schutterijen gehad hebben, behalve te Maastricht, trachtten dien last van zich af te schuiven door hunne Vertegenwoordigers; daarom hadden zij op zoo vele bepalingen af te dingen; terwijl de leden der vergadering van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke tot dat tijdstip den last eener schutterij alleen op de Noordelijke provincien zagen drukken, begeerig waren daaromtrent meerdere gelijkheid te zien, en deze zal wel de hoofdreden geweest zijn, waarom zij aan de Regering hunne stem hebben geleend tot het wet veranderen van een ontwerp, 't welk na alle verminkingen en veranderingen niet dan een gebrekkig stuk wezen kon. De wet werd zoo goed mogelijk door den toenmaligen Minister van Gobbelschroy verdedigd en vervolgens aangenomen. Was de behandeling van het onderwerp moeijelijk geweest eer het eene wet was geworden, met de uitvoering ging het niet vlotter. Wij

erkennen gaarne alzoo, dat de wet hoogst gebrekkig is, dat er vele verbeteringen in konden en behoorden gebragt te worden; maar daar blijft het ook bij. Eigenmagtig te beslissen, de wet is van geene waarde, omdat zij niet ten volle wordt uitgelegd, is onbetamelijk; en wij mogen af eens toestemmen, dat de Regering, even als alle anderen, hare gebreken heeft en soms faalt; maar dat zij den geest en de bedoeling der wet opzettelijk zoude miskennen, dit kunnen wij niet aannemen. SUUM CUIQUE heeft in een vlugschriftje (uitgegeven te Utrecht bij N. VAN DER MONDE à 30 cents) beweerd, dat het mobiel houden der uitgetrokkene schutterijen, onwettig was; dat de wet op de schutterij van geene waarde was, omdat zij niet in haar geheel werd toegepast; dat de wet niet *daar* wordt nagekomen, waar zij behoorde nageleefd te worden; en dat het met onbepaald verlof zenden der mobiele schutterij ondoelmatig is, omdat het misnoegen wekt. De overwegende redenen die SUUM CUIQUE hebben geleid tot die conclusie, zijn niet alleen vermeld in een door het *Algemeen Amsterdamsch Handelsblad* van 16 April jl. opgenomen artikel; maar bestaan hoofdzakelijk hierin, dat het onbepaald verlof geven aan de mobiele schutterij bij de wet van 1827 niet bekend is; dat de militie, niet bijeen gehouden zijnde, Z. M. geen regt heeft, om de schutterijen *in tijd van vrede* te laten oefenen zoo dikwijls zulks aan Hoogstdenzelven mogt behagen. Dat de eerst met groot verlof vertrokkene schutters geen reisgeld hebben ontvangen; eindelijk dat aan de officieren der mobiele schutterij niet is verleend het ⅖ of ⅓ hunner tractementen, even als toen zij onder de wapenen aan de grenzen stonden; dat de maatregel om aan enkele officieren der schutterij een zeker gedeelte hunner soldij toe te kennen, voor zoover zij bewijzen geene andere middelen van bestaan te hebben, niet te pas komt, omdat zij regt hebben dit te vorderen zoolang de schutterij mobiel is, enz., enz. Het is overbekend, dat het gemakkelijk valt te gispen, maar dat het moeijelijk is iets goeds voort te brengen; en alschoon de wet, 't geen trouwens vrij algemeen erkend wordt, gebrekkig en onvolledig is; zoo verschilt het veel, of men in gemoede eene opmerking mededeelt, dan wel of zulks geschiedt met het doel om te benadeelen. Dit vlugschrift schijnt meer in den laatsten dan in den eersten zin opgesteld te zijn; een gemelijke berispende toon straalt er in door; 't is als ware het een geschrift door eenen misnoegde zelven opgesteld; dit doet nu wel niet af tot de argumenten, maar wel tot derzelver zedelijke waardering. Wij willen en kunnen hier geen tegenschrift leveren (de aard van het dagblad verbiedt zulks), maar wij mogen toch doen opmerken, dat even als de wet van 1827 den tegenwoordigen toestand van zaken niet voorzag, ook niemand, zelfs de scherpziendste dien heeft kunnen voorzien; oorlog laat zich wel voorzien; maar het triomferen van verraad en geweld, zelfs in de raadzaal der diplomatie, boven het beginsel van regt, dit liet zich niet voorzien; het verguizen van regten, de miskenning der deugd zoodals zulks sedert 1830 geschied is, ten voordeele van bijzondere belangen, lieten zich niet voorzien. De conventie van 21 Mei heeft niet den staat *tot vrede* terug gebragt, maar een wangedrocht, het zoogenaamde *status quo* doen geboren worden; de koning, hetzij met eerbied gezegd, vermogt de schutterijen niet naar huis te zenden en dezelve te ontbinden als mobiele schutterij. Men heeft toen een middel uitgedacht, om te voldoen aan 's lands dierbare aangelegenheden, het bewaken en bewaren van den vaderlandschen grond op deszelfs regten, en het te gemoet komen der uitgeputte schatkist en de lijdende belangen der particulieren, leden of officieren der mobiele schutterij; en de maatregel (men zal het zich gemakkelijk kunnen herinneren) werd toegejuicht als een redmiddel dat aan aller belangen voldeed, en niet als een middeltje om gemakkelijk en zonder iets te doen te teeren op 's lands middelen. De tijding van het onbepaald verlof voor de mobiele schutterij, werd als eene zeer blijde boodschap overal ontvangen en met zoo veel haast bekend gemaakt, dat men niet in de gelegenheid geweest was, om behoorlijk de thuiswaartkeering der mobiele schutters te regelen, en velen naar huis keerden, zonder den tijd af te wachten, totdat het punt der reisgelden geregeld was. Daaruit zijn ongelegenheden geboren, die elk, en zelfs de Regering heeft betreurd; maar die zouden zijn voorgekomen geweest, indien men wat minder driftig met het afgeven der verlofpassen in het leger zich tot den Prins Veldmaarschalk hadde gewend, en in de vestingen hadde afgewacht de door de Gouverneurs der vestingen te vragen bevelen, die door middel der telegraaf spoedig genoeg konden worden erlangd. — Dat niet uitdeelen van reispassen heeft ook maar alleen plaats gehad bij het allereerste vertrek van een aandeel mobiele schutters, en geenszins overal; en het is gebleken uit de oogenblikkelijke voorzieningen daarin van de Regering, dat het geenszins hare bedoelingen geweest is, om de terugkeerende schutters zonder reisgeld te laten naar huis gaan. — De maatregel zelf van het mobiel houden der schutterij geschiedde niet, omdat men naderhand, de schutterij eens ontbonden zijnde, bij eene tweede eventuele oproeping zich zoude te leur gesteld zien in billijke verwachtingen; maar omdat de eenheid der korpsen, de geoefendheid der manschappen dezelfde zoude blijven; omdat de Regering, zoo als wij reeds gezegd hebben, geene bevoegdheid had, onder de tegenwoordige omstandigheden, om de schutterij naar huis te zenden en te ontbinden. Men beklaagt zich, dat men aan de officieren, enz. der mobiel gehoudene schutterij, gedurende het onbepaald verlof, niet voortdurend traktement verleend heeft; maar van waar zou het geld gekomen zijn; 't ware dan even goed geweest een deel aan de grenzen te houden; dan zouden de klagten nog eens zoo bitter, en misschien dan meer gegrond voorkomen, hoe ongegrond zij ook inderdaad zijn. Maar hebben de officieren, die zulks reclameren krachtens art. 82 der wet van April 1827, wel eens nagedacht hoe vele voordeelen voor het leger, *niet* te hunnen voordeele zijn toegepast geworden? Had dat artikel onbepaald moeten worden toegepast; zouden zij dan geen medicijngelden hebben moeten afstaan van hun tractement en deel hebben moeten nemen in al de inrigtingen voor het staande leger vastgesteld; zouden zij dan niet meer gebonden zijn geweest aan kleeding, aan opbrengsten voor maatschappijen enz., en per reste 's maands luttel gelds ontvangen hebben, terwijl zij nu zonder eenige korting 't volle traktement ontvingen? Doch waartoe zou het dienen moeten, om aan de officieren of leden der schutterij die, mobiel blijvende, thuis keeren, nog 's lands geld te verteeren te geven? De toestand van den officier der schutterij en die van het staande leger is niet gelijk. De officier der schutterij dient niet dan tijdelijk, de soldij is eene vergoeding voor zijn *déplacement*, en niet voor zijne dienst, die uit den aard als burger die zijn land verdedigt geheel *gratuit* is. Het is geene *remuneratie*, het is *schadeloosstelling*, die hij ontvangt; als hij teruggaat in zijne haardstede houdt de reden op, waarom hij soldij trekt. Niet alzoo is het gelegen met de officier van het staande leger, die is altijd in dienst des lands, waar hij zich ook bevindt: hij heeft geen thuis dan daar waar zijn Chef hem zendt; hij heeft geene andere betrekking; zijn wezen is buiten dienst niet denkbaar, omdat hij altijd en overal en onder alle omstandigheden geene andere betrekking kent, noch heeft, dan het vervullen van zijne dienst ten behoeve van den staat onder het bevel des konings. Het vlugschrift houdt dus eene verwarring van denkbeelden in, die des te gevaarlijker wordt, naarmate zij meer nadeelig wordt. Wij houden het er dan voor, dat het in dienst houden der mobiele schutterij, en het naar huis zenden derzelve (*en corps*) met onbepaald verlof geenszins onwettig is; maar voor een weldadig werkende maatregel in het belang van den staat en der partikulieren; wij houden het er voor, dat de officier der mobiele schutterij, nu te huis gekeerd, geene aanspraak hoegenaamd heeft op eenige bezolding; wij houden het er voor dat Z. M. besluit van 10 Dec. 1833 No. 82 ten opzigte van het niet langer verstrekken dan twee maanden soldij aan met verlof zijnde schutter-officieren, met weldadige oogmerken geschied is, en geenszins strijdt met de wet op de schutterij; en dat, zoo sommige officieren misbruik van die dispositie hebben weten te maken, zulks aan hunne vaderlandsliefde en edele beginselen billijk mag doen twijfelen, als zulks geschied is, met het oogmerk om het land te verkorten; eindelijk dat men geenszins met eenig regt kan beweren, en staande houden, dat de wet van April 1827 zonder waarde is en niet in al derzelver voordeelige bepalingen wordt toegepast. Om die redenen keuren wij het verspreiden van het vlugschrift van SUUM CUIQUE af; waarin wij geen heil voor de natie vinden, en dat geenszins strekken kan om de band van eendragt tusschen Regering en geregeerden naauwer vast te hechten, maar veeleer om dien band los te maken. Wanneer de wet later aan eene herziening zal onderworpen worden, zal het pas geven, om zonder bitterheid en met kalmte de bepalingen der wet aan de ondervinding te toetsen; dan zullen ook wij gaarne daartoe onze beschouwingen bijdragen, maar wij zullen ons dan trachten te wachten voor het leveren van een schotschrift, zoo als SUUM CUIQUE doet, en met waarheidsliefde en waardigheid het heil des lands daarbij voor oogen houden.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (4 *Augustus*) waren genoteerd: Werkel. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $55\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; dito 5 pCt. 103, $102\frac{15}{16}$; Kansb. $24\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; Armort.-Sijndik. $4\frac{1}{2}$ pCt. $98\frac{1}{4}$; dito 3 pCt. $80\frac{1}{2}$; Handelm. $180\frac{1}{2}$, 180, $\frac{7}{8}$; Ardoins 85 £, $36\frac{3}{8}$, $\frac{5}{16}$; Uitgest. $13\frac{3}{4}$, 15; Pass. $11\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$; Columb. $21\frac{5}{8}$; Peruan. $16\frac{1}{16}$; Enk. bl. Gr. $24\frac{5}{8}$.

** Op den 4den Augustus 1836, beviel te Oosterhout van eene *DOCHTER*, Vrouwe D. DE STURLER DE FRIENISBERG, geb. HALLUNSIUS.

BEKENDMAKING.

Op Vrijdag den 12den Augustus 1836, des voormiddags om tien uren, zal men op het Nonnenveld te Breda, publiek Verkoopen, een aanzienlijke partij gediend hebbende BLINDERINGS-BALKEN, bestaande uit circa vier honderd stuks Dennen Boomstammen, van differente lengten en zwaarten, alsmede een groote partij oude ZOLDER-PLANKEN en BRANDHOUT, in differente kavelen verdeeld.

Alle deze Houtwaren zullen daags voor der Verkooping, op de bepaalde plaats, voor een ieder zijn te zien.

ZEGT HET VOORT.

UIT DE HAND TE HUUR:

om met 1°. November 1836 of des noods later te aanvaarden.

Een logeabel en wel onderhouden HEEREN-HUIS, voorzien van drie ruime Beneden-Kamers, 1 met planken-vloeren, Kelder-Kamer, ruimen Gang, Kelder, Keuken met Regen- en Welpomp; drie Boven-Kamers, Droogzolder met Slaapplaatsen voor Dienstboden; voorts Koetshuis met Kamer, Pomp en Stalling voor drie Paarden; Hout- en Hooizolder, Voorplein, Moestuin met Vruchtboomen, staande en gelegen in de nabijheid van het Kasteel te Heeswijk, aan eenen grooten Landweg, digt aan de Zuid-Willemsvaart en 2 uren van 's Bosch. Te bevragen met postvrije Brieven bij den Notaris P. GELPKE, te Dinther, en vóór den middag des Dingsdags en Vrijdags van elke week te zien, mits van een Toegang-Biljet van voornoemden Notaris voorzien.

BIJ *BROESE & COMP.*, TE BREDA,
IS VAN DE PERS GEKOMEN:

HANDLEIDING
TOT DE KENNIS DER
KRIJGS-GESCHIEDENIS
VOOR NEDERLANDSCHE MILITAIREN,
DOOR
J. BOSSCHA,
Lid van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut, Hoogleeraar, aan de Koninklijk-Nederlandsche Militaire Akademie, enz.

BEVATTENDE:

BEGINSELEN DER ALGEMEENE KRIJGS-GESCHIEDENIS.
Oude Krijgsgeschiedenis. — Krijgsgeschiedenis der Middeleeuwen. — Nieuwe Krijgsgeschiedenis.

SCHETS DER KRIJGSGESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDEN.
1. Het Romeinsche Tijdvak. — 2. Tijdvak der Middel-eeuwen. — 3. Het Spaansche Tijdvak. — 4. Het Tijdvak der Fransche oorlogen, van het sluiten van den Munsterschen vrede tot den Veldslag bij *Waterloo*. In gr. 8°. Prijs *f* 2,20.

TE BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.